

17. ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Ю.М. Тичина

Національний університет харчових технологій

В умовах ринкових відносин підприємство повинне прагнути якщо не до одержання максимального прибутку, то принаймні до того обсягу прибутку, що дозволяв би йому не тільки міцно утримувати свої позиції на ринку збуту товарів і надання послуг, але і забезпечувати динамічний розвиток його виробництва в умовах конкуренції. Прибутковість виступає фінансовим результатом господарської діяльності підприємства і характеризується абсолютними і відносними показниками. До абсолютних показників прибутковості відносять суму прибутку підприємства, до відносних – рівень рентабельності.

Прибуток – це та частина вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва. Прибуток називають об'єктивною категорією економічних відносин, важливим показником діяльності підприємства, а також джерелом його економічних ресурсів, які відіграють вирішальну роль у формуванні потенціалу підприємства [5].

Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, як у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів) [4].

Юрчишена Л.В. трактує рентабельність як індикатор, який характеризує ефективність фінансово-економічного механізму та прибутковість діяльності підприємства в умовах жорсткої ринкової конкуренції, а також світової економічної кризи. Вона відображає

адекватність системи управління та доцільність управлінських заходів у процесі функціонування виробничо-торговельного підприємства [6].

Короткевич О.В. вважає, що рентабельність більш повно, ніж прибуток, характеризує остаточні результати господарювання, адже прибуток характеризує ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності, окупність витрат, а показники рентабельності показують співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами [2].

Зростання прибутку і як наслідок підвищення показників рентабельності підприємства має велике значення для подальшого розвитку підприємства. Адже прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально – технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування .

Резерви збільшення сум прибутку та рентабельності пов'язані з напрямками господарювання підприємства. Для керівників і відповідних спеціалістів, важливим є детальне значення масштабів дії, форм контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю підприємства

Існує багато шляхів і методів збільшення прибутку і рентабельності, щоб зробити виробництво більш ефективним табл.

Таблиця

Шляхи збільшення прибутку і рентабельності продукції

Прибутку	Рентабельності
1. Збільшення випуску продукції.	1. Зниження собівартості продукції.
2. Поліпшення якості продукції.	2. Підвищення продуктивності праці.
3. Продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду.	3. Скорочення невиробничих витрат.
4. Зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей і площ, робочої сили і робочого часу.	4. Скорочення адміністративно-управлінського персоналу.
5. Диверсифікація виробництва.	5. Зниження втрат від браку та ін.
6. Розширення ринку продажу та ін.	

Джерело: [1]

Для того щоб рівень прибутковості збільшувався, на підприємстві повинні проводитися заходи тільки в наступному порядку [1]:

– організаційні (удосконалення виробничої структури, удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо);

– технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляється);

– економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо).

Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі.

Для покращення показників рентабельності як головних коефіцієнтів прибутковості господарської діяльності, потрібно, перш за все, розширювати обсяги виробництва та знижувати собівартість продукції; розширювати, орієнтуючись на ринок, асортимент та підвищувати якість продукції, впроваджувати заходи по підвищенню продуктивності праці своїх працівників; грамотно будувати договірні відносини з постачальниками і покупцями; вміти доцільно розміщувати отриманий раніше прибуток для досягнення оптимального ефекту та з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є в розпорядженні підприємства (у тому числі фінансові ресурси).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гавалешко С.В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення [Електронний ресурс] / С.В. Гавалешко // Економікс. – 2012. – № 10. – Режим доступу : www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_106158.doc.htm.

2. Короткевич О.В. Рентабельність господарської діяльності підприємств: структура, рівень, динаміка / Короткевич О.В. // Економіка підприємства. – 2008. – 175 с.

3. Орлов О.О. Планування діяльності підприємства : підручник / О.О. Орлов. – К. : Скарби, 2002. – 336 с.

4. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підручник / С.Ф. Покропивний. – [Вид. 3-є, перероб. та доп.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 528 с.

5. Штулер Г.Г. Роль прибутку в системі показників ефективності стратегічного управління / Г.Г. Штулер, І. Ю. Дишко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – Вип. 34. – С. 136-140. – Серія : Економіка.

6. Юрчишена Л.В. Найбільш ефективні шляхи підвищення прибутковості підприємства / Л.В. Юрчишена. – Одеса : Одеський економічний університет, 2009. – 138 с.

Науковий керівник – Побережна М.П., к.е.н.